

Presidential Communications Operations Office

Presidential News Desk

SPEECH OF

PRESIDENT RODRIGO ROA DUTERTE

DURING THE PARTIDO DEMOKRATIKO PILIPINO-LAKAS NG BAYAN (PDP-LABAN) BACOLOD CITY CAMPAIGN RALLY

[Delivered at Bacolod City Government Center Football Field, Bacolod City,
Negros Occidental | 11 April 2019]

Maayong gabi-i.

Te may ara man ko nga salamin. Kani nga salamin makita mo ako pero ang makita ko sarili ko lang, naga-speech.

Way man ko makakita sa mga tao. Te ako lang, parang naga-practice sang mirror nga gasulti si Mayor nga bilib siya sa mga taga-Bacolod, gakakilat nga kag ulan anaa sila ngari. *[cheers and applause]* Te na bali kong may pulmonya kag ga-ospital o patay man gani, te okay lang basta ara mo diri.

Well, I'm really sorry but it's also raining in Davao pareho --- kagabi malakas rin. I don't know but more than anything else I'd like to thank God for the rain. We are suffering from the El Niño phenomenon and we need rain more than --- mas kailangan ng Pilipino kaysa tao tayo dito.

Well, of course, I appreciate your sacrifice and sinabi ko na... Well, maganda ang ipinapakita ninyong camaraderie sa eleksyon na ito kasi importante.

I'd like to greet the Presidential Adviser for the Visayas Michael Lloyd Dino, ara sa likod ko, kanang gwapo diha; senatorial candidate Mr. Freddie Aguilar, he is not here but I'll tell you about Freddie Aguilar; PDP Laban senatorial candidates Dong Mangudadatu; Dela Rosa; Bong Go; Pimentel; Tolentino; at Marcos; at Alunan; ang ating guest natin iba si Villar, Cayetano, Angara, Ejercito at si isang Representative naton nga si Greg Gasataya; and of course my good friend who made the possible equation now. Kag sino magtakbo diri anong posisyon gatabang siya and he was one of the major players in the decision-making. I know he's an Ilonggo and he has a bloodline kaya interesado siya kung anong mangyari sa inyo dito si

Albee Benitez. Si Bing, is it Leonardia or Leonardia? But it's the same. You could pronounce it Leonardia or you could ---Leonardia. Eh --- oo totoo 'yan. There are two ways of pronouncing it. And mga kababayan.

I'll divide my talk. They say that I give long speeches. I will shorten it but divide it into two: the presentation of the candidates --- itong mga tao na gatuho ko nga makatabang sa aton sa Pilipinas. Iyon naman ang interes ko. I am no longer up for a reelection. Wala na ako pagkatapos nito. My only concern is my nation. Kaya naman ako talaga nakita ninyo mapursigido because well I love my country and I don't know what will happen next if these people are still around tapos walang... You know it could happen both ways.

Ah I'd like you to remember this statement of mine. I will not stay long. I'm up to two years plus a few months then I'm gone. I am not up for reelection and I do not have the slightest intention of overstaying in power.

On the day of my term ends, I will step down at uwi ako sa amin. But ang gusto ko lang malaman ninyo ganito two things but first, you have to have peace and order in this country. And I have a very limited time to do it. Maybe in some aspects of... The other one is 'pag hindi ninyo nahinto ang corruption sa gobyerno, itong Pilipinas pati kayo wala talaga. You give a president 10 years and we would still be the same if you cannot have law and order, if you cannot have peace in your community and corruption in government remains.

Huwag kayong maniwala sa basura ng oposisyon. I will explain it. And besides in all of my --- it's always my law partner's office and 'yung nagpapabili kami ng motor. You know I ride the motor. Kayong mga taga-Bacolod alam ninyo 'yan. And everybody is in the business of big bike. Swap, palit, magdagdag lang ako o magbili ako ng motor mo. Iyan lang naman ang kanila tapos 'yung kayamanan.

Well, sabihin ko sa inyo --- sabihin ko sa inyo in due time. Mayaman? Eh taguin ko. Bakit ko sasabihin sa inyo kung saan ko nailagay? G*** pala kayo eh. May tao ba dito na --- maholdup pa tayo. Kung may pera, may pera ako. U***. *[laughter]*

You know I've been mayor for 23 years, I've been a prosecutor for nine years, I've been in the practice of law four years before that, and wala akong talo ni isang eleksyon until the presidency. *[applause]* Pero kung sabi ninyo... Tingnan ninyo 'yang mga basura nila. Wala akong transaksyon sa

gobyerno because I do not allow transactions, contract sa gobyerno na aabot sa table ko. Iyan ang ipagmayabang ko. Upon my... *[applause]*

Tanungin mo lahat ng Cabinet members, tanungin mo lahat kung sino gusto ninyong tanungin. Iyong mga transaksyon, contract sa gobyerno na involving private or public funds, they do not reach my table. I have nothing to do with it. It begins and ends with the Cabinet member. Wala kang maturo sa akin.

Ni hindi ako nagpipirma ni isang... All I have is my salary --- 200,000. Dalawa ang pamilya ko, tamang-tama lang talaga. *[laughter]* Oo totoo. May pamilya ako na isa si Elizabeth Zimmerman 'yung 'yan si Inday --- 'yung --- the German side. Meron ako dito Bulacan side pati Ilonggo. You know my wife is Avanceña. 'Pag makita mo 'yang mga Avanceña diha sa Iloilo kanang old house mao na sila nga pamilya. Way lang ko gasulti sa inyo kay baka sabihin niyo na gara-gara ako na eh pa-Ilonggo-Ilonggo. But actually my wife is an Ilongga sa father side. Parente man na niyang kanang mga Avanceña, the oldest house in Iloilo, more than 100 years.

'Yan totoo, dalawa ang pamilya ko so tamang-tama lang talaga. Ako maghingi ng allowance sa kanya 10 percent, 10 percent rin sa kabila, 'yon lang ang baon ko. Sabagay Presidente libre naman lahat, kama --- maganda ang kama bago. Maganda mag-rebound, talagang maganda ang spring. *[cheers and applause]*

Te, kailangan mo na 'pag tigulang ka na. *[laughter]* Dadto ka sa taas. Doon ka paano magkiyod be? Ako gasakit na ni anay ng spine ko nga*[laughter]* pila ka beses ka ga-circus sa motor.

So mabuti kung siya na lang ang sumakay kay... Tatal 'yung spring ma-ano man. *[cheers] [thunder rumbles]* Galit? Te, huwag mo akong tamaan. Maghanap ka lang diyan isang pangit. *[laughter]*

That's how --- what I'm telling you. If we cannot have peace and order, I do not know if I can really hack the problem of the NPA. Basta as of now, ganun-ganun talaga ako.

As a matter of fact, I made the announcement that I'm no longer willing to talk to them. But ano --- who knows? It is not my wish, wishes that would count. It is not my predilection that would be important. It's the --- it's the welfare of the people.

So I cannot talk with finality. Huwag kang magsalita nang patapos. Kasi itong opisina ko, itong hinahawakan ko ngayon, hindi ito akin. I hold it for the people. Kaya wala talaga akong masasabi na ito, ito with finality, na final.

But itong droga, three years uubusin ko talaga `tong mga p***** j****
`to. *[cheers and applause]*

Alam mo, huwag kayong magalit ha. Matagal na `yang droga ninyo, naghanap lang ako ng timing. Hindi man ako napaka ano, I'm not --- hindi ako bilib diyan sa mga kayamanan, kayamanan. Because always I've been reared, naglaki ako sa politika.

My father was governor of Davao, one Davao noon. Nung namatay ang tatay ko, pinaghati-hati nila `yan kasi malaki talaga ang Davao noon. So merong Davao del Norte, merong Davao del Sur, pagkamatay ng tatay ko, may Davao Oriental, may ComVal Valley tapos may Davao City at Davao Occidental ang bago.

Pinagtatadtad talaga nila ang Davao into small local government units. Kaya naglaki ako ng ano --- hindi ako nasilaw `yang mga... Kaya huwag mong sabihin na galit ako sa mga mayaman. Galit ako sa mga yumaman ng dugo sa Pilipino. *[applause]*

Kaya nung na-mayor ako sinabi ko sa kanilang lahat, magulo ang Davao noon, kayong nakapunta ng Davao ngayon, `di tingnan ninyo.

Sabi ko, I am going to build a city that would be comfortable. It would not be a lavish one. Wala naman tayong pera. I could not make it the number one city in the Philippines.

But sabi ko, bigyan ko kayo ng siyudad na komportable where your daughters and your wives can walk about in the streets at night whether in Zamboanga or in Tondo, kung saan, that they can have the right to go about even during nighttimes and they come home, they go home unmolested, undisturbed, unbridled in their movements.

And sinabi ko, do not disturb the peace, do not disturb my city because I will kill you. *[applause]*

Do not destroy my city with drugs and feed the youngster, our sons and daughters, with shabu kasi papatayin talaga kita, p***** j**
mo.*[applause]*

Nung na-Presidente ako, sinabi ko 'yan. Kayong mga ugok, mga p***** j** hindi kayo nakinig, ah 'di tapos. Wala akong magawa. Subukan mo at ikaw ang susunod.

I told you when I became President, do not destroy my country with drugs and do not destroy the Filipino. *[applause]* Kasi kayo yumaman, naligo kayo sa pera. Ang p***** j** ninyo, ang ginamit ninyo ang dugo ng aking mga kababayan. *[applause]*

Kung ayaw ninyong making, sige. Tatal may namamatay man na tao araw-araw. Huwag ninyo akong bolahin. Pera mo? You can buy so many... Ayaw ko ng sabihin kasi taga-rito. Huwag mo akong bolahin na you can acquire... Money lending, you can acquire those billions?

May money lending man sa amin. Mayor ako eh, nag-i-issue ako ng permit. p***** j** huwag mong sabihin na ganun ang pera mo. Well, because you are using it as a legitimate, i-laundry mo padaan mo diyan, hugasan mo para legal.

Eh alam mo, dumaan ako pagka-prosecutor. At minsan killer rin ako. Eh p***** j** kung gusto mong ganun, talagang hihiritan kita. Not only now na... Lahat Mayor Parojinog... Tapos nagtanong 'yung Mabilog na 'yan. Tinanong niya si Bong. "Bong, galit ba si Mayor sa akin?" Sagot ko kay Bong, "Sabihin mo sa p***** j** niya, siya ang isunod ko."

Pumasok kayo diyan, tingnan mo. Wala noon, at the start, you know thousands. May surrender. Nung pumasok na ang drogang, maski 'yung sindikato na, pati ang mga pulis, mga Customs pumasok na, ah sabi ko...

Hindi pa kasi 'yun. 'Di pa panahon ko kasi itinatago nila eh. It was only when I became President, dinala ko si Bato. Sabi ko, "Sumama ka sa akin, gawain kitang PNP Chief. Ibigay mo sa akin ang totoo, buksan mo ang records."

And that was the time that I discovered na mga nine generals sa Police, Customs, lahat ang mga p***** j** nila nandiyan sa droga. Kaya sabi ko, I am fighting my own government. *[applause]* Sarili ko gobyerno ko kalaban ko.

Kung gusto ninyo, patayan tayo. Espinosa, wala akong pakialam kung namatay ka sa loob o sa labas ng kulungan. Papatayin pa rin... Parojinog, pati pulis niya pinapatay niya 'pag ayaw sumunod sa kanya. P***...

Tapos dito, sinong naghahawak dito? Bakit maraming ugok dito noon? Odicta. Sinong nagpalit? Ah huwag ko munang sabihin, patay rin 'yan. Ah, sigurado. *[cheers]*

Kaya nilagyan na ng Presidential Guard, kasi baka targetin ako doon sa malayo. *[laughter]* Eh ako 74 years old, kung mamatay ako ngayon sa bala ng assassination, kaligaya ko na lang. Pagod na ako. Gusto ko na ring sumibat.

Kaysa mamatay ako na --- sabi na, namatay sa tulog niya, namatay ng sakit sa utak, pumutok 'yung bayag niya, *[laughter]* walang alam kung bakit. 'Di pa ngayon na, ngayon na.

Pero ang PSG, ayaw eh. Gusto lagyan ng ganun. Pero ako... Tapos na ako. Tapos na ako. Mga anak ko, mayor na, tatakbo na nga ng congressman pati vice mayor. Eh ayaw naman tumakbo ng taga-Davao. Ako gusto kong umalis.

Iyan nga ang problema. Alam ni Mayor Leonardia or – dia. *[applause]* Whichever you like the accent is where.

Nakakapagod 'yang trabaho 23 years. Ginawa... Ngayon, pumunta kayo ng Davao tingnan mo. Walang naglalakad sa gabi. *[applause]* Walang nag-iistambay ng kanto. Walang nag-iinuman diyan sa... P*** makita kita mag... Walang naninigarilyo.

At 12 o'clock, sarado ang Davao. It's a dead city. Patay ang... 'Yan lang ang ano nila kay Inday, sobra ka-istrikta. But mabuti rin 'yan para sa akin.

Kasi noon 'di ba, 2 o'clock tapos naging --- ibinaba ko ng 1. Ngayon, ibinaba ni Inday ng 12. Sige pa reklamo 'yung mga bata. Sabi niya, "L**** kayo. Reklamo kayo, ibaba ko ito ng alas-nwebe." *[laughter]*

Kaya mabuti pa tumahimik na lang. Eh hindi ka makagimik ng... Pero Davao is really very clean, very disciplined. Ang population growth mataas kasi halos lahat naglipatan doon mga taga-Maynila.

'Yung hindi na maka-ano sa traffic and 'yung corruption. Kaya you have to have peace. Kaya itong droga, which is contributing a lot of criminality in this country, may three years pa ako. Mauubos ko pa kayo. Sa awa ng Diyos. *[cheers]*

Pati 'yung p***** j***** chief of police ninyo, pinatanggal ko. Diyan sa --- in a crowd. Birthday ni ano 'yon eh ni... The... Sa Ceres, 'yung youngest, 'yung manager. Doon mismo, binigwasan ko. Sabi ko, "Saan ang chief of police ninyo?" Sabi ko, "If you are here you stand up. You are fired."

Kasi 'yung si Cano, inambush (ambush), pumunta pa siya doon. Sabi ko, "What's your business going there?" Akala kasi niya bobo ako. P***** j**. Na puro ito --- na puro ito intelligence itong Bacolod na 'pag ganun na maraming high-value.

Pag-alis mo diyan sa --- pagdating mo ng ospital, may tumatawag na sa akin. "Sir, nandito si ano." It could be ISAFP, it could be Army, it could be the MIG or the police intelligence itself.

Pagpasok mo pa lang sa ospital, wala namang sugat. Iniwanan mo pa ng dalawang pulis doon. G*** ka. 'Yang mga corrupt na pulis, isa pa kayo. Sige pumasok kayo diyan, tanggalan ko kayo ng bayag. *[laughter]*

Huwag ninyo akong lokohin. Don't give me... Don't f*** with me. Hindi ako nag-ano ng... Walang... Huwag niyo akong lokohin nang ganun.

Eh 'yung ibang presidente. Ang exempted lang sa akin 'yung... May magaganda ba dito na Ilongga? *[laughter]* Dito sa ---matanaw... Sila Imee bawal 'yan kay....

Saan? Lumabas ka nga diyan para may inspirasyon ako. *[laughter]* Ah kung ayaw mong lumabas, mag-uwi na ako. *[laughter]* *[Hoy, nandiyan ba 'yung ano ko? 'Yung para sa malayo ko. Hindi ako nakakita eh]*

Actually, 400, 450 'to. Nagpa-laser ako dahil nagmomotor ako, high speed eh. Pero ngayong medyo matanda na, naga... Bumabalik na sa dati. Pero nakakita pa rin. Pero wala man ako ganang mag-ano. Wala akong gana magsalita kasi wala mang --- wala mang inspirasyon. Ba-bye na lang, uwi na lang kayo. *[cheers]* Tandaan na lang ninyo 'yung sinong nandiyan sa likod ko.

Ah 'yung gold na ano. Ito --- hindi ko isinusuot 'to kasi... *[cheers and applause]* Sino --- sino 'yung itinuturo ninyo? Saan 'yung kanina? Ayaw man niyang lumapit. Ikaw na lang kaya lumapit dito? Sige ka sigaw-sigaw diyan.

Iyon ang ano ko ha. I'm just warning. I can go to hell after this, pagka presidente ko. I can go to prison and I'd be --- I'm willing to be hanged. You know the presidency is a gift from God. Alam ninyo. Alam ko na alam ninyo na akala ninyo hindi ako manalo. Hindi ko nga alam kung manalo ako eh.

Kasi sa totoo lang wala akong supporter, dito. Even in Bacolod, si [Magsi?], of course kasi PDP siya. Isa lang ang pamilyang nagpakain lang nga sa akin eh, mga Yanson, kaya utang na loob 'yan. *[applause]*

And of course I told them may negosyo kayo, may... You are not bound to support my candidates, you can remain neutral, but for as long as that friendship remains I will --- kung nandito ako, dito ako magkain sa inyo kasi masarap man ang ulam at saka mabait man si [Wawa?] sa akin.

Pero utang na loob 'yan. It does not include politics. I have never, never --- tanungin mo si --- mga Yanson, na may hiningi ako na sabi tulungan ninyo ito, except Bong Go kasi palagi kong kasama. 'Yon lang. *[cheers]* Wala akong sinuggest (suggest) sa kanila, sabi ko wala akong hingiin sa inyo. Kasi nasa --- nasa negosyo. Hindi naman natin alam kung sino ang maging presidente after me and you might compromise yourself so you better stay out.

But if you want to help, it's okay. But then that is --- that would not be an imposition coming from me. So...

Tapos itong NPA at itong rebolusyon sa Mindanao. Itong rebolusyon sa Mindanao medyo naayos na natin nang kaunti. You know my grandmother is a Maranao. My grandfather, sa mother side ko Chinese, Lam. You know but he was naturalized, naging ano siya --- in-adopt niya 'yung Roa na apelyido ng abugado niya. 'Yan ang totoo diyan. But my father is from Cebu City.

So gusto ko ng kapayapaan. It's my --- nanumpa ako eh. So you have to help. Itong droga hin --- mas madali ito kung pati kayo. Kagaya ng Alsa Masa sa Davao. Nawala ang komunista, sa Davao City mismo, kasi 'yung mga tao pumalag na at lahat ng tao may armas na rin.

Kayo, 'yung mga kayo dito sa Chinese --- sa civilian sector tapos 'yung mga Chinese community kay kayo ang pinagdudahan, you better shape up and try to help government. Kasi kung ako ang sinabi ko nakatira dito, hindi ako

papayag sa neighborhood namin sa Matina may pusher. Maski civilian ako babarilin talaga kita. Simplehan kita ng baril. Lalo na kung may mayor akong magsabing, "Sige ubusin ninyo 'yang mga p***** i***** 'yan." It's a matter of --- really a choice of helping. Ewan ko lang kung ano ang kay mayor --- manalo, you have to take a stronger stand. You have to protect the civilians.

In the same manner that itong mga sundalo ko pati pulis protektado 'yan. 'Wag 'yan na lang sila pumasok ng krimen kasi talagang uunahin ko sila. But ito sila, when they commit a crime in connection or during the performance of duty, sagot ko 'yan.

Sa Davao walang pulis makulong basta durugista ang kalaban. 'Pag na-suspend 'yan, ako ang nagbibigay ng sweldo. Kasi --- the day lalabas 'yang suspension nila, wala na 'yang pagkain, patay ang pamilya. Kaya sabi ko, "Magkano ang take home pay mo? Oh ayan. Akong bahala sa abugado mo."

Tapos ginagawa ko talaga lahat para bumagsak 'yung kaso. Hindi ako papayag na makulong 'to sila, army, military. Ang military, ikaw ang military ara ka sa anti-drug campaign, I have --- it was not me, it was Gloria Arroyo who raised it to the level of a national security issue.

So papasok --- pagka national security so papasok ang army. Kaya 'yan protektado ko lahat 'yan. Kaya 'yung raid nila namatay na mga mayor, ah sige --- sige ubusin ninyo.

'Yan ang ano diyan. Wala akong --- sa mga kriminal, 'yung mga holdupper ganun, patayin ka diyan parang aso? Eh bagay sa iyo. Kaya 'yung Human Rights bahala kayo, kaniya-kaniya tayong trabaho sa mundo eh. You defend criminals, I kill criminals. Oh sige, mamili tayo diyan.

Kayo ang may gusto na --- sabi ko nga nung eleksyon sa Luneta, miting de avance, kayong [unclear] ng buhay ng tao, doon kayo na ano, ayaw ninyo -- - doon kayo sa mga pari, sige. Punta kayo doon lahat. Kayong gustong patayin ko 'yan, dito kayo. I won, six million over my nearest opponent. Six million, 16 million lahat ang boto ko.

Bastos na ang bunganga ko, sinabi ko na mga p***** i** kayo. Kaya ako, kung sabihin ninyo --- hindi ako ganun eh. But because talagang even

during the --- before the elections, kalaban na talaga ako ng simbahan. Ang --- in fairness to them nag-umpisa 'yan sa extrajudicial killing. Na ako raw ang pinagbintangan nila na...

Bakit 'pag lumaban 'yan patayin talaga 'yan. Now ngayon sabihin ninyo ang tao nakaluhod, nakatali 'yang kamay barilin mo, aba kag***** 'yan. You are not supposed to do that. At the very least patakbuhan mo na lang siguro.

Kung sabihin mo na ibinabalot ng --- minsan plastic... Sabi ko sinong maggawa ng pulis ganun? Hindi man trabaho ng pulis maggawa ng mummy. Bakit mo siya...? At bakit sabihin ko sa pulis, g*** ka pala na pulis. Bakit mo balut-balutin 'yan? Pagaksayahan mo pa ng panahon. 'Yang trabaho-trabaho 'yan sa --- kanila, 'yung otsohan, lalo na talaga 'yung otsohan. Isibat mo 'yung dapat isauli mo, 'yung kita. Marami 'yan, tapos kami ang pagbintangan.

Sabi ko sige, isali mo na. Tatal patay rin eh mas mabuti. So do not believe ito --- basura lahat 'yan ng simbahan. Oo kay dito na simbahan na mag-ano ng ostya tapos sabihin, "mamata sa si Duterte." *[laughter]*

Alam mo, kayo alam ko conservative ang Bacolod. You know, gusto kong lumabas diyan sa inyo eh. Noon sinabi ko na na kami sa Ateneo first year ako minomolestiya na kami ng pari. Sinabi ko 'yan nagalit ang Katoliko. Eh totoo eh. Kasi sa --- inaatake na ako. So kayong mga pari, you better shut up because if you...

Alam mo kung pari ka, if you attack me do not do it in the confined sa Katoliko ito. Kumbaga ito ang simbahan pati... 'Wag mong gamitin ang pulpito dito. Kasi ang resbak ko matamaan talaga pati simbahan.

Eh ang kanila babaero daw ako, totoo. Sino ba namang hindi magandang --- na ayaw ng magandang babae? Tanungin mo si Alunan kung ayaw niya. *[laughter]* Eh taga rito man talaga siya. Ayaw mong magandang babae, sir?

Ito si Mangudadatu, isa pa 'to karaming asawa ang p***. *[laughter]* Eh pareho kaming Moro eh. Pero sila nagpapakasal ako... Eh hindi matanda na ako sa totoo lang. I'm 65. Wala na maski lola --- lolo mo 64 wala na 'yan.

But back to... Eh `wag mo akong atakehin dito. Kung ikaw Pilipino na pari ang gawin mo lumabas ka, *[steps away from podium]* "Ako'y si Padre Gomez, Pilipino ako. I am criticizing President Duterte for extrajudicial killing. Bah-blah-blah-blah-blah-blah..."

`Wag kang pumasok dito *[returns to podium]* tapos sabihin mo, "Oh extrajudicial killing, mapunta ka sa impiyerno..." Separation of church and state. Kaya `pag ginamit mo ito dito, pulpito, may tama talaga ang simbahan.

Oh ngayon sabi nila, "Ito si Duterte babaero." Noon pa ayaw talaga nila ako, kasi ayaw ko man rin sa kanila. Kasi doon sa experience namin. `Yung first year ka --- first year, second year, `yung mga taon na `yon.

So `yung third year, fourth year pati `yung incoming... Siguro katagal ni Father Falvey five to six years. Ayaw ninyong maniwala tignan ninyo diyan, ngayon, may cellphone man kayo, Father Mark Falvey. Iyon `yung na-demanda sa L.A. kaya nabangkarota ang parish ng L.A. They were sued for 25 million, nagbayad ang simbahan. Nandiyan, kunin lang ninyo ang pangalan --- Mark Falvey. Tingnan ninyo ang kaso niya. Tingnan niyo sa cellphone. Mark Falvey, magkapatid sila na bakla.

Ngayon pagpunta ayaw ninyong --- inatake ako ng simbahan, okay. Sabi ko ayaw ninyong maniwala. Ngayon si Pope Paul pumunta ng Dubai. Doon niya inadmita na totoo talagang `yang panghahasa, `yang abuse --- sexual abuse sa mga bata, mga sakristan. At sinabi niya for the first time, siya `yung sinabi, na ang mga madre ginagawang konsumo ng mga pari.

Ngayon sino ang nagsisinungaling? Ako? I was proven right. Mismo ang Pope ng simbahan nag-admita. T***** j**, tingnan mo. Tapos sabihin mo, "Liar `yan si Duterte." Why would I lie? Anong makuha ko diyan sa...? *[thunder rumbles]* Heh, tumahimik ka diyan... *[laughter]* Nagsasalita ako dito. Mamaya paputukan kita ng M16 ngayon.

`Yan ang totoo diyan. Well anyway `yung krimen, itong sa Mindanao BOL. Kung maplantsa ko si Misuari, kung pumayag, kung maawa si Allah pumayag na areglo, okay na tayo.

Ang kalaban na lang natin ang ISIS. Mga Abu Sayyaf na 'yan, the Is --- wala 'yan. Puro ISIS talaga ngayon. 'Yan ang hindi natin madala because they want to kill everybody in this world. They want to kill all infidels.

Alam mo kung sino 'yang infidels? The non-Muslims. Lahat tayo, 'yung Jehovah's Witness, Protestante, Kato --- eh mahirap 'yan. Eh kung ganon, kalokohan na 'yan. Oo, magpapatayan talaga tayo. Makita mo nung pinaputok nila sa Mindanao, doon sa Davao, kay Inday. Sa night market, simbahan ng... Tapos you expect me to...

Alam mo huwag mo talagang --- do not ever think --- huwag mo talagang isipin na ikaw lang, ikaw lang ang marunong gumawa ng masama sa mundong ito. You do not have a monopoly of evil in this country.

'Yan talaga ang warning ko sa lahat. Huwag mong isipin kay kami dito hindi kami ganon, hindi ako --- kami... Tapos hindi ko kaya. P**** j** plus 10 ka sa akin. Huwag mo gyud umpisahan kasi it will be a heart-breaking situation for all of us. Okay na tayo sa mga itong traditional...

And I'll be talking about Mangudadatu in connection with the --- the peace process in Mindanao. Second part is itong problema ng Pilipino. Kasi kayo 'pag hinihingian kasi kayo bumibigay parang matakot ka sa p**** j**** treasurer, matakot ka diyan sa auditor.

Alam mo 'pag maghingi siya sabihin mo lang p**** j** mo nagbabayad ako ng buwis ko. 'Yang basura nangongolekta ng... T*** j**. Eh 'di sabihin ko kay Mayor Leonardia o Jack na kinokolektahan mo ako. At sa harap niya, "sabi ni Duterte, sampalin ka."

'Yang maghingi ng anong tip. P**** j**. Hindi man ito restaurant. Bakit mo magsige hingi ng...? Because you are not... Sampal pa ito. *[laughter]* *[technical problem]* P**** j** nagbabayad ako ng buwis, itong permit ko... *[Hawakan mo na lang ang kuryente para hindi mag-imik.] [laughter]*

Damo sad nga... Hoy, damo sang Ilonggo nga matapang. [*Baka mahulog 'yan ha. Bata tumabi ka muna diyan. Mahuhulog...*] Hindi kaya Kaloko --- kalokohan ito ni Monico? [*cheers*]

Ayan i-disabled mo na lang. Tama na man siguro. Rinig pa ninyo ako doon? Rinig pa? Okay na 'to? Oh okay.

'Yang ano corruption kasi kayo rin because you are not assertive. Ano ba namang krimen magawa mo kung bukuhin mo 'yang mga loko-loko? Mga pulis maghinggi mga kung ano-ano. Eh sabihin mo, bakit man ako magbigay? Nagbabayad ako ng buwis tapos hingian mo pa ako? Tapos kung magsopla sabihin, "Ang sabi ni Mayor Duterte ganito, 'P***** i** mo sampalin kita. Magkakaso ka, tawagin ko siya at sabihin ko ang totoo.'"

Kasi pagdating ko dito sa Bacolod, kung matawag ko kayo, sabihin ko sa'yo, "Sampalin mo sampung beses sa harap ko." [*cheers and applause*] Maynila ganon. Hingi kayo sa Maynila ngayon, talaga sabi ko maghanap kayo. Ngayon wala nang bukas-bukas lalo na 'yang mga OFW. 'Pag 'yan ang nagreklamo, talagang p***** i** nag --- umuusok ako. 'Yun na nga ang mga mahirap iyon pa ang pahirapan.

Kaya kita mo ngayon wala na. Pagpasok mo wala ng immigration-immigration. I-swipe mo na lang. I-ganon mo lang 'yung passport mo, tapos na. 'Yan ang --- 'yan ang ginawa ko. Walang inspection 'yang mga cargo-cargo. OFW galing China pwede bang magdala ng shabu 'yan? Eh doon 'pag meron patay ka eh. Galing... Panghasi lang 'yan.

So 'yan ang sinabi ko. Sabi ko noon walain ko 'yang laglag --- laglag bala. Sabi ko p***** i** kakainin ninyo. Bantay kayo sa akin. Sabi ko 'yang sa Customs wala nang bukas-bukas. Ginawa ko. Sabi sa kayong magsasaka --- masyado kayong bilib diyan sa NPA --- sabi ko sa inyo tanggalin ko na ang irrigation fee, bayad. Wala na kayong bayad. Sabi ko land reform ko. Oh 'yan ang Boracay nilinis ko.

'Yung likod ng Boracay, 'yung lupang lahat diyan ni-land reform ko. Ibinigay ko sa negosyante. Ibinigay ko sa mga Aeta. 'Yan ang may-ari sila ngayon. [*applause*] Ten years from now milyonaryo 'yang mga 'yan. Lahat,

'yung likod ng --- likod ng beach papuntang bukid. Land reform na 'yan. Ibinigay ko sa mga natibo. Ginawa ko lahat.

Sabi ko sa inyo libre ang tuition kung mahabol ko. Ngayon libre na. [*cheers and applause*] Tapos sinabi ko ang hospitalization... May konting adjustment lang diyan sa medisina pero libre na. Ginawa ko na. Ano pa ba...? Lahat ipinangako ko ginawa ko. Corruption medyo mabagal na talaga.

Ngayon 'pag ikaw nasa corruption, alis ka. At sunod ling --- next week when I fly back to report to work before I leave for China, marami akong tatanggalin. P**** i** sinabi ko na sa inyo magkaibigan tayo. Magbayad ako ng utang na loob, bigyan kita ng trabaho.

Pero ang pinaka --- pina... Ang pinakausap sa iyo noon na huwag lang kayong pumasok sa corruption. Huwag ka nang magtanong kung bakit. "Eh ito ba si Duterte malinis?" Huwag na. Basta sa panahon ko huwag 'yan. Ayaw ko. At three years kung gusto mo magtatagal 'yan. Ilan na kayang Cabinet members na pinatalsik ko? Lima? Anim? Lahat na. Lahat ng ipinangako ko, ibinigay ko.

Sabi ko sa mga pulis wala nang abuso. Walang... Ngayon kung nandiyan kayo, pasensya kayo. Hindi talaga ako sumasanto. Kaya ang corruption ayaw ko. 'Yan, 'yan lang. All you have to do is to resist 'pag hiningian ka. 'Yung corruption sa itaas papel-papel, ah may tama 'yan, tingnan mo. Hintay lang kayo.

Sabi ko basta wala, as in wala. Oh ngayon baka maubusan ako ng panahon. Nanginging na kayo kasi alam ko nabasa kayo. [*cheers and applause*] Eh baka naman na bukas pneumonia nga. Pulmonia kung tawagin sa Bisaya. "Ma-pulmon man na siya." Full moon o half moon? [*laughter*] 'Yan ang mga Bisaya. "Ngano --- nganong namatay man na?" "Ay sir na pulmon." "Ang half moon pila'y mamatay diay?" [*laughter*]

Dito tayo sa senador. Makinig kayong mabuti ha. Hindi ako naninira ng tao. Nothing of the sort. I am not even convincing you after listening to me, sabihin mo bumoto, nag-change kayo. Pero ito impormasyon na mahalaga para sa bayan, para lang sa bayan. Kung ayaw ninyo 'di wag. Nasa inyo 'yan

eh. Pero ako ang mahirapan dito 'pag wala akong number sa ano kasi hindi ko mapalusot 'yung programa ko. Talagang babarahin.

Kita mo 'yung budget. Ang budget --- ang budget kasa-submit lang. I have to sign it pagdating ko. Pagbalik ko pa. Pinag-aralan pa. Galing Budget to the Office of the President. The Office of the President is not the Budget. So ang legal ko magbasa uli.

Ngayon pagka talagang tagilid 'yan, I will outright veto the entire budget. Kay hindi magkasundo ang Congress pati Senado eh. And 'yung mga insertions diyan titingnan ko. Pagka tagilid talaga, I will --- I will not to hesitate... I will not hesitate to veto the entire budget. Eh 'di pasensya tayo lahat.

Kaya ngayon, sino ang kanilang kandidato? Gary Alejano. Ilonggo 'yan. Sinong gumastos ng --- nila Trillanes 'yung 'pag schooling nila? Gobyerno, PMA. Noong na sundalo na, anong ginawa? Nagkalat diyan sa Makati, nagmutiny. Mabuti't na lang 'yung mga kapwa sundalo, 'yung mga mistah-mistah nila iyon ang nagpipigil-pigil sa mga ibang hindi le --- 'yung hindi kasali diyan sa PMA. Medyo napaginaw. Biro mo kung nagkaputukan itong p**** j**** Trillanes na ito?

Kayong --- may tanong ako sa inyo ha. Huwag kayong mainsulto. Ako bakla ako noon. *[laughter]* Admitahin ko 'yan. Oo, totoo. Eh ayaw niyong maniwala. Sinong bakla dito? *[laughter]* Hindi, totoo. Huwag kayong --- eh bakit ka mahiya maging bakla? Sinong bakla dito? Sino pa?

Ako, ang dalawang brother-in-law ko. Kapatid ni --- ng asawa ko, si Beth Zimmerman, 'yung first wife ko. Tiyo ni Inday, dalawa magkasunod bakla. Wala man tayong... Ako roommate ko noon sa YMCA bakla. Pero nagrerespetohan kami. Malinis pa. Mahusay pa maglinis ng kwarto. Sinong bakla uli? *[laughter]*

Ngayon marunong man talaga kayong magbasa. Tanungin ko kayo. Si Trillanes ba lalaki? *[laughter]* Kayong mga bakla. Kayo ang nagbaba ---

isang tingin lang ninyo alam na ninyo eh. Si Trillanes ba lalaki? *[Crowd: Hindi!]* Bakit nahalata ninyo? *[laughter]*

Trillanes, hindi ako nagsabi niyan ha. Tinatanong ko 'yung mga sister ko na bakla. *[laughter]* Kasi ikaw halata kita. *[laughter]* Oo. Dalawa, tatlong tingin ko lang. *[laughter]* Kasi ako bakla. Walang-hiya 'to --- tapos mayabang.

Hala, sige 'yung basura. Tingnan ninyo 'yung basura niya, wala namang pera ng gobyerno. 'Yung law office ni Inday, 'yung aking motorcycle shop.

Nagnenegosyo ako dahil lahat ng motorista dito... Tanungin mo 'yang Thunderbirds. Lahat dito nagnenegosyo. Hindi negosyo 'yung ano --- palitan tapos magbili bago, mag-upgrade. Ganun 'yan. Tanungin ninyo 'yan sila.

Pero wala mang sinabi na may kinuha ako na pera sa ano... Kung 'yan lang ang isyu mo sa akin, droga --- inimbento. But anyway, just wait --- just wait. Anong ginawa nito? Wala. Napreso, dumating sa Congress sige daldal, sige panaway, wala namang nagawa.

His only claim to greatness dito is that he is an Ilonggo. Is that enough? Is that enough to claim na sabi mo, "ako may ginawa ako dito..." And because you are an Ilonggo, you'd be believed? Wala talaga.

Bam Aquino, susmaryosep. Anong ginawa nito? Sige lang istorya, sige negosyo to improve the lives of the Filipinos. Wala namang nag-improve sa ginawa niya. 'Yung tiyuhin niya o pinsan ba niya ito? Siguro 'yung si Ninoy. Pero itong dalawang sumunod na Aquino? Tsk. Wala. What is his con --- or was --- or is his contribution? Matanong ko lang kayo. 'Yong magtinginan tayo sa mata. Lalabas ako. *[steps away from podium]* Ano? Ay sige bayaan mo 'yang... *[cheers and applause]*

Ito si Chel Diokno, ano ba ito? Babae o lalaki? Ito parang dean sa College of Law sa La Salle. Kaya pala p***** j** hindi puma --- hindi nagta-top 'yang La Salle eh hanggang ngayon. Anong ginawa niya? Wala. Sige lang criticize tapos hindi naman marunong.

Tinanong siya, "Anong nagawa ni Duterte?" "No smoking." P***** j**. An intellectual bankruptcy. Ke nakikita mo na libre na nga lahat. Pati ang

kamatayan libre na rin. *[laughter]* At least sa panahon ko libre kang mamatay. Gumawa ka lang ng krimen diyan.

Itong Chel Diokno na ito, wala kung hindi mag-ano ng human rights doon sa kabila. Sige depensa doon sa defense council sa --- puro mga leftist, mga komunista. Eh sino ba ang nagsisira ng buhay natin dito ngayon?

Why is it that the countryside cannot develop fully? Why in Mindanao, the large multinational corporations who would want to do business by the thousands of hectares, cannot make the first progressive moves? Why? Because sinisira nila, sinusunog nila ang ano.

So ang mga tao doon, walang sweldo hanggang ngayon. At ang gobyerno naman, ibigay ang lupa. Ang maibigay ko seedlings lang pati abono. At least ngayon, meron na ako. Panahon ko meron. But wala.

Ang market nila kung magtanim sila ng pineapple, may mapagbilihan sila. 'Yung mga kompanya sana na mag-canning on site. Doon na mismo 'yung canning. 'Yung mga factory, doon na ipasok sa --- lahat na 'yung ano. Eh sinisira ng mga NPA eh. Ganun kayo.

Hilbay, ganun rin. Solicitor general kuno. Wala namang ginagawa kung hindi mag... Sino gani ang girlfriend nito? May... May... *[laughter]* 'Di may girlfriend ito. May girlfriend ito. Si ano...*[Agot]* Ah, si Agot Isidro. Magsige man sila yawyaw diyan sa extrajudicial killing. Sila ni Paredes. 'Yon sige atake sa akin. Corrupt daw ako, ganun, mamamatay tao. Eh talaga. P***** i** mo, sinabi ko na sa inyong maghinto kayo diyan. Tapos itong Jim Paredes, immoral daw ako. Ipinakita niya 'yung otin niya sa... *[laughter]* T*** i**, ang liit pa, ganun. *[laughter]* Sa totoo lang.

Kaya ako napasabi... Ako hindi ako nagyayabang ha, pero napasabi ako, "Ha? Hala kaliit." *[laughter]* Tapos adik tapos doing the la... 'Yan ang mga tao nagbabatikos sa akin. Kita mo 'yung kalidad nila.

Ako, bastos magsalita. Pero nung ka akong nagpakita ng... *[laughter]* Pero nagpapahawak ako basta maganda. *[laughter]* Wala namang

problema 'yan. Pero hawak lang. Ngayon kung magka --- magkasirtohan tayo, wala man laging maganda diyan? Sabi ko saan ang maganda dito? Wala man. *[laughter]* Paupuin mo nga dito kay...

Ay oo. Sige, dito ka mamaya sa likod ko. Pahipuin ko kayo. P***** i** kayabang-yabang ng... Malambot na, maiksi pa gyud. *[laughter]* Tapos the character of the guy criticizing me to be corrupt and immoral. My Godd*****.

Macalintal. Wala ito. In TV and everywhere else, you look. He is just an election lawyer 'to. Mayaman 'to kasi ang mga kliyente niya mga politiko. Otherwise, he's a nobody and 'yung mga opinion niya.

As if he is the only one who is the lawyer and he would like to presume that what he says is always correct. Excuse me. Pareho tayo abogado. Pareho lang tayo. Pero sabagay 75 lang ako. Seventy-five man lang talaga ako noon pa.

First grade ako, 75. Second grade, 76? Ang pinakataas ko naabot 79 sa grade six. First year hanggang ano, five years ako sa high school. Ang sabi ng nanay ko, "Rodrigo, ano ba talaga ito? Ito na lang ang ma-ano ko." Sabi ko, "Ma, bakit ka man ma-desperate sa akin?"

Sabi niya, "Ma-desperar ako sa iyo." Desperate. Sabi ko, "Bakit ka ma ma-desperate na every year umaakyat man ako? *[laughter]* Makita mo naman, wala na man ako sa..."

Iyong high school na lang, naglayas ako. Layas dito, layas doon. Pero 'yung first grade to --- sabi ko umaakyat man ako. Bigyan nila ako ma-79, 80. Anuhin ko man 'yang iba? Hindi ko man kailangan 'yan. Ang 75 importante kay para makalukso ako doon. Pero 'yung --- sus.

Ngayon, sabi ng nanay ko... Ngayon, sa law, well, maybe a little bit --- because at that time, my father was dead and inabutan ako ng insecurity. So may just maybe I did better than in the previous years of my life.

Pero ako, nung na-abogado ako, 75 man lang rin. Ay 'yon lang man talaga ang gusto ko. Wala man talagang iba. Bakit ka mag-aral hanggang umaga, hanggang hapon? P***** j***** 'yan.

Wala ka na tuloy. Papaano 'yung mga girls? *[laughter]* 'Yung mga sine-sine natin diyan hapon. Sila diretso sa library. Ako 'yung mga taga-Centro Escolar, "Sine muna tayo." 'Yong iba sige banat doon sa library. Ah sus.

At 'yong Legarda pati itong Mendiola, baba diyan sa kanto meron diyan "ice cold beer". Diyan kami graduate. Basta ako, target ko 75. Ngayon, tignan mo ha, na-Presidente ako, oh 75 lang.

Ang kaharap ko mismo: Lorenzana, valedictorian 'yan. General Lorenzana, Defense. Esperon, national high school, college 'yan. Puro valedictorian, salutatorian 'yan. Dito sa tabi ko mga cum laude, magna cum laude.

Si Sonny Dominguez, kababata ko 'yan. Kapitbahay ko since grade --- kindergarten kami. Nag-a-average siya ng 95. Secretary of Finance ko. Tingnan mo inayos kaagad niya 'yung inflation. Mahusay sila. Kaya ako, 'pag prayer, 'yan sila...

Sila Tolen --- Tolentino. Bachelor of Laws sa Ateneo Law School. Ah, sunod ito sa San Beda, hindi pwedeng magtaas ito. After San Beda, the best school is Ateneo. Master of Laws, University of London. Siya man 'yung crisis manager ko.

Sabi ko, "diyan ka." Ako, 'pag may crisis sa Luzon, may bagyo, ganun, lahat ng Cabinet members na taga-Baguio, lahat Cordillera, pupunta 'yan sila. Siya 'yung team leader. Hindi ako papayag na mag-ano-ano lang ako. *[applause]*

Iyan sila Tugade, basta magsabi "bagyo sa Cagayan, to hit Cagayan Valley," you have to be there. Bello, Isabela. Tugade, valedictorian namin 'yan. Kaya ako... Minsan late man ako palagi, 'di nakaupo na sila.

Kasi sabihin man sa akin ng sundalo, "Sir, assembled na lahat." 'Di pupunta na ako. Titindig ako sa kanila doon, titingin ako, magtaka --- pati 'yung mga

military. Kalahati ng Cabinet members ko military na eh. Cimat, del Rosario, tinignan ko 'yan sila lahat.

Mga cum laude, mga valedictorian. Tsk. Nasa isip ko, "Ito 'yung mga buang nagpaloko." *[laughter]* Tignan mo ngayon, puro utusan ko lang itong mga g***. *[laughter and cheers]* Seventy-five. Tama na 'yang 75, sus.

Mar Roxas. Well, Erin Tañada, we gave him a chance to be a senator. Look what he did. Pati 'yung legislation niya puro kag****. Pro-left, pro-lahat, program. Tignan mo 'yung achievements nila. Itong babae huwag na lang 'to.

Tignan mo ako ha. I'll start with Tolentino. Nasabi na sa kanya. Crisis manager, Cabinet member, naging Metro Manila Development Authority chairman, political adviser ko, Ateneo Law School, Philippine Bar of New York. Kumuha pa ng exam. He can practice law in America.

Eh kumuha ng bar exam doon eh. Reciprocity 'yan. Reciprocal ang... Tayo, pwede rin. Sila pwede rin dito 'pag nakapasa sa ating bar exams. Master of Laws, University of London. Anak ng p***. May mga classmate ka doon na maganda? Ha? Mga British na maganda ang classmate mo? Tsk.

Hindi lang kasi 75. Hindi kasi tinatanggap eh. Doctor of Judicial Science Studies at Tulane Law School? Kagrabe mo oy. In New Orleans, Louisiana, USA. Holds the rank of Brigadier General Philippine Army, t*** i**** 'yan. Graduated from the National Defense College, studied at the Military College of South Carolina, author of several books on public service, crisis manager, action man. Slogan: Dapat Ligtas lahat ang Pilipino, mga utol ko, mga kababayan, number 60 sa balota. *[applause]* P*** bilib ako. Ako isa lang, Francis, bar lang talaga. Maski pakunin mo pa ako ng eligibility, babagsak pa ako.

Freddie Aguilar, you know what? You might think that he sings Tagalog songs, he talks Tagalog. He's an Ilocano but he fluently talks Tagalog. You know, alam mo si Freddie Aguilar I met him when I was the vice mayor, many, many years ago. Eighty --- '86, '87. Alam mo si Freddie Aguilar, he can talk in English, I will assure you that.

He's a very, very, bright gentleman. You know, hamunin ko kayo. 'Yung maggawa ka ng kanta, dito lang 'yan eh. Kung hindi, ting-ting --- 'yang gitara, piano, tang, tang, tang, tang, tang, tang. Tapos i-rhyme nila, aduru, duduru, duru, tapos may isang sentence na rhyme nila, magsulat sila ng words rel --- lyrics. Tapos i-combine nila 'yan sa tarararan hanggang maging kanta.

Kung makagawa ka ng ganyan mautak ka talaga. You must have a very good logic. Alam mo, Freddie Aguilar is very bright, at siya lang sa lahat except Lea Salonga, ito who gave us the pride of Filipino music. Ang mukha ng Pilipinas, Tagalog songs, siya lang 'yan.

At kung tingnan ninyo, lahat ng kanta niya may social message. Pipi at Bingi, Magdalena, lahat 'yan. *[applause]* Meron siyang sinasabi para sa Pilipino. If that is not brilliant kung ikumpara mo lang ito kay Alejandro, kay Chel Diokno, Hilbay, Macalintal, Tañada, what have they done to make the Filipino happy and even proud of himself? Freddie Aguilar lang, totoo lang.

And he can contribute to the Filipino way of life. Hindi nga siguro sa batas, pero makakatulong itong tao na ito, I assure you. Sige na uwi mga tao. Psssst! 'Yung dalawang babae, hoy balik kayo. Hindi pa tayo tapos. 'Yon --- 'yang dalawa doon oh. Bantay kayo ha? *[laughter]*

Hindi ko kayo yayain sa Davao. *[laughter]* Walang ganyanan. Bakit mo ako talikuran? *[Guard, ano --- 'yung army, barilin mo kung sinong mag...]* *[laughter]* Eh kung hindi ko kayo ganunin eh 'di matapos ako wala ng tao.

Tingnan mo naman, i-compare mo lang. Diokno, Hilbay, Macalintal, Roxas. Ano ang --- ano ang ginawa nila? Ako kay Roxas naman wala akong ano except that I --- hindi, wala akong respeto sa tao na walang prinsipyo. Started with Arroyo as Trade Secretary, then he --- lumukso siya doon kay Aquino Trade Secretary, DOTC, then eventually DILG.

You know, ako nung na-elect ako tinanong nila ako. What will be your party sa national? Sabi ko, "the party that I am with today, will be the same party when I make my exit in politics." Hindi ako nagpapalit ng partido. [applause] Kung [paro?], [paro?] tayo. Mori --- moribund 'yung PDP, naghintay lang kami ng panahon.

But God has a plan, sabi ko nga it's a gift from God. Alam mo totoo lang ang leader ko lang si Imee, si Abet Antonino ng Bataan, si Governor Kho because ang anak lang niya brod ko kaya siguro nag --- bumaligtad. Ka-brod ko sa San Bada. Tapos sa Visayas, the home --- dito, wala ako ni isang congressman o mayor o municipal mayor o governor, wala talaga.

Sa Cebu, home province ng tatay ko, wala. Wala ako ni isang kapitan. In Mindanao ang dalawang Zubiri, mag-ama sa Bukidnon. Pati si Angel Amante ng Agusan del Norte, of course Davao. 'Yun lang, nanalo ako.

Kaya sabi ko importante sa akin 'yang pangako ko, kasi hindi 'yan ibibigay ng Diyos sa akin kung walang purpose. Biro mo wala ako wala. Pagdating ko dito, hirap pa nga kami magkita ni [Magsi?]. Tapos napa-landing ako kay --- kay, mga Yanson.

Inaway pa 'yan sila ni --- I don't know if they would want to be mentioned it, but minura pa 'yan si --- ni Governor Marañon for entertaining me. Kaya sabi ko kay --- you know, ah hindi ako --- 'wag, hindi mo ganunin 'yung tao. Election 'yan, Pilipino. Kaya I --- kaya dito, dito either for or against us, ke kakampi ko o hindi 'wag talaga kayong maggamit ng pulis, 'wag kayo kasi kayong mga pulis pati army stay neutral.

'Yan talaga ang order ko eh, stay neutral. At 'yung mga goons-goons, sabi ko, 'pag may terorismo dito o diyan, maski anong lugar, ako mismo ang pupunta dito. At 'wag kayong maggamit ng mga NPA kasi magkagulo lang tayo. Papadalhan ko kayo ng sundalo.

Hindi talaga ako papayag. Walang ano... Ako sabi ko, lahat ng pulis, lahat ng members ng Armed Forces my order: stay neutral, 'wag kayong makialam diyan. Ako lang, eh Presidente eh, I'm allowed to campaign. I did not even allow my Cabinet members to campaign. You know why? Kasi they are allowed if they want, problem is in making the sorties out of Manila maybe or going to the provinces, they have to spend.

And you know, people would think that we are spending public funds to finance our sorties outside. 'Yan ang ayaw ko. Sabi ko, "'wag na lang kayo." Just to be fair. Fair is fair. Huwag na lang kayong sumali. Eh ako, well, that's a different thing.

Then itong isa. He's actually a statesman, and he's one of the leading light sa panahon ni Ramos. You know, Secretary Alunan is a very good executive. *[applause]* And today I am glad that he is still alive, makapagsabi siya kasi buhay pa siya.

When I was mayor, ipinatawag kami sa Malacañan to warn us about drugs at that time panahon pa ni Ramos. And he said to us that he went to the United States to see the government agency who take care of the drug problems there, ang DEA, Drug Enforcement Agency. At sinabi sa kanya, sinabi niya sa amin --- nandiyan siya, buhay siya panahon pa ni Marcos na, "at the rate that the country is being swallowed by drugs, hindi magtagal you will become a narco state."

Ang problema, hinayaan talaga. It was swept under the rug ika nga. So walang huli dito by the thousands, one bust here, buy-bust there. Ako nagdududa na ako kaya sabi ko kay Bato, "tingnan mo." Nung tiningnan niya, narco state na pala talaga tayo. Hindi lang malala kasi iilan lang 'yung mga mayor na involved, iilan lang 'yung governor.

Nakita natin for the first time nag-surrender by the thousands, and of the last count it was 1.6 million Filipinos addicted to drugs, contaminated to the soul. Ngayon, itinago nila 'yan eh. Kung hindi ako nagsabi, "you surrender in 24 hours o patayin ko kayo", 'yung panahon na 'yon totohanan 'yon. Kasi ayaw kong mapahiya.

At that time may sinabihan ako if I fail in this, magre-resign ako. Talagang totohanan 'yon, mabuti't na lang nag-surrender ang mga g***. Talagang ipapatay ko sila nung panahon na 'yon, and I was ready to resign. Sabi ko oo --- kung hanggang dito lang ako, hanggang dito lang. That is my destiny.

I am a believer sa swerte ng tao eh. 'Yung kung panahon ko ng mamatay, panahon ko na talagang mamatay with or without that mirror there in front of me. Kaya sabi ko talagang ubusin ko, mabuti't --- so ngayon alam na natin.

So sabi ni Santiago 'yung ano na sa PDEA, it was 3 million. Sabi ni Bato 6 million. Tama silang dalawa. You know, that count was only in Manila. The count did not include Iloilo, Bacolod, Davao, Cebu, lahat na Tarlac, Abra.

Ako I'm telling you, I'll give you a rough estimate of something like seven million now. Seven million slaves, slaves na 'yan eh. Seven million Filipinos slaves to a drug called shabu. P***** j** nila, wala ng ginawa 'yan parang patay na 'yan.

Hihiga na lang 'yan and when the urge comes when the monkey rides on his back, parang unggoy 'yan nasa likod mo gaganun-ganun ka eh. That's would --- monkey on the back, that's an idiom actually. 'Yan ang nangyari sa...

Kaya kung ano --- anong gawain ko sa bayan kong itong 6 million na inutil? Look, pagka ang head of the family is contaminated by drugs --- shabu, wala na 'to. He does not look af --- after for his family. The food on the table does not come anymore, and the children would have to stop schooling. Then this family becomes dysfunctional.

Maghiwalay 'yan, bugbugin 'yung asawa, ang mga anak wala ng puntahan, eventually because of the father they would also be runners of shabu. Kung ganun ang bayan natin, marami 'yan. Marami na, milyon na ang socially dysfunctional families. Kaya't sabi ko sa Human Rights p***** j** ninyo. You worry of a dead carcass there, isang kriminal. Diyan kayo? At hindi niyo inisip ang pamilya ng karamihan, 7 million are already dysfunctional and useless to the Filipino people.

Kaya kayong mga p***** j**** mga Human Rights kayo, I don't give a s***. Isali ko pa kayo. Ipinin ninyo ako? Isali ko kayo, p***** j** ninyo. Hindi na lang ninyo inisip ang ba --- mahal ko ang bayan ko kaya ganito ako katindi. *[applause]*

Kaya nga damo sang Ilongga nga gimahal ko kaniadto sa bata pa ko. Bak --
- alam mo ang Davao, we are a mix. I can talk a little bit of Ilocano, Tagalog
--- ang Tagalog ko hindi naman perfect, neither ako am I articulate sa
Bisaya kasi naglaki kami halo. But the pre-dominant dialect now is really
only the Davaoeño --- 'yung millennials, magsalita 'yan sila in and out sa
Tagalog pati Bisaya. Ma-pick-up ninyo kayong taga-Visayas, mga Ilonggo,
pero 'yung iba hindi nila maintindihan.

Kasi ang --- minix na nila lahat eh, Bisaya pati... Kaya if you want to be
clear, better talk in English. Pareho ng Cebu nag-i-English na lang. Hindi
kayo magkaintindihan eh. Kami sa ano, maliit kami naglaki kami ng --- kaya
meron akong sariling pang ano, pangloko lang na I can talk in --- in I have
the --- I can get the accent of the Ilonggo, Ilocano, Bisaya pati Tagalog.
Tsaka 'yung a little bit of Kagan, 'yung salitang native, the native Muslims of
mga Moro sa Davao. Kaya kami sabog ang bunganga kagaya ko. Kaya kung
maghambal ka sa Ilonggo, ay kaya. Damo sang Hilonggo nga...

Te pero --- te agdon mo ako giyera, way problema. Damo sang Hilonggo.
Alam mo talaga anag warrior, magpunta ako sa --- kayong mga Bisaya no
offense intended ha? This is just an observation --- kayong mga Cebuano.

Every now and then, yesterday? [*Was it yesterday I went to Jolo?*] The other
day, sa Araw ng Kagitingan, instead of mag-raise ako ng flag doon, doon
pumunta ako, doon ako nag-raise ng flag sa Jolo, sa kampo.

Tapos nag-award ako ng mga medalya. "Bata, saan ka?" Ilocano siya. "Bata
taga-ano ka?" "Iloilo, sir."

Dalawa lang ang tribo natin na nag-aaway. Ilonggo pati Ilocano. 'Yang
dalawa na ano na 'yan tribo na 'yan mahal ko talaga. Totoo 'yan.

Magtanong ako dito, karami kayang sundalo diyan na may tama. Oh,
Cebuano nandito? Wala. Bol-anon? Wala. P***** i**, saan itong mga y***
na ito? Talawan. Totoo. Eh halos lahat 'yan. 'Yang nakalibot sa akin, Ilocano
'yan. Kung hindi Ilocano, Ilonggo. Ilonggo nga...

Kilala ninyo si Piñol? Ilonggo 'yan. Nagkita kami sa airport, governor siya noon sa North Cotabato, mayor ako. Eh na-delay ang flight, so doon ako sa mga buta, 'yung the blind people allowed to go inside the departure to do massage. Nakakaawa naman eh.

So narinig man ng mga buta, nagsalita. "Mayor, Mayor ikaw 'yan?" Sabi ko, "Oo." "Oh Mayor, tara dito, delayed ang flight." Alam nila eh. Tapos masahe sila. Tag-isa, isang masahista isang kamay para mapagbigyan lang. Tag-isa sa paa. "Sige masahe kayo." Para mabigyan ng tip.

Dumating ito si Piñol. Sabi ko, "Oh Man, delayed ang flight." Sabi niya, "Oo nga. Istambay na tayo dito." Sabi ko, "Pamasahe ka na lang oh. Tulog ka na lang. Maganda pa masahe."

"Sir, Ilonggo ni?" "Oo, Ilonggo." Tapos, "Sige sir, ako, ako sir, ako sir." 'Di dalawa. Sabi ko, "Man, pagbigyan mo lang para mabigyan ng pera lahat." Sige siya ganun ng babae.

Sabi ng masahista, "Te, sir Ilonggo ka?" "Oo ah, oo man." 'Te may ara ka, may problema sa ulo mo." "Sa ano?" Sabi niya, "Sir, medyo puno sang hangin ang ulo mo." *[laughter]*

Totoo 'yan ha. Sabihin mo sa kanya. "Mr. President." Mahusay magsalita 'yan si Piñol, kita mo --- commentator 'yan sa boxer, boxing. Mahusay magsalita 'yan. Valedictorian rin 'yan, totoo sa high school.

"Mr. President, I have a scheme, a plan and I think this would work with your backing." Sabi ko, "Te ano na? Ara nga backing, sure man?" "Mr. President, itong gawin ko." Banat na siya.

Si Sonny Dominguez is a --- naging Agriculture Secretary 'yan panahon ni Aquino. So sige kalabit sa akin si Manny --- ah si Sonny Dominguez. Siya 'yung Agriculture secretary noon eh. Sabi niya, "It's not possible."

"Manny, sabi ni ano, hindi daw possible." "Hindi, ganito 'yan eh. Basta we might end up a net exporter ng rice." Wow, palakpak ang mga...

Pagdating ng end of the year, nag-umpisa na ang rice crisis. Wala na ang bigas. Oh nag-import na naman tayo. Manny is --- well you have to be optimistic. If you are a leader, you have to be optimistic. Kung pessimistic, you adopt a defeatist trait, 'di wala na.

Pero bantay lang mo, daghang hangin sang Kidapawan. Ara mga Ilonggo didto. Maraming Ilonggo sa Davao. Actually sa lahat ng Ilonggo, Mindanao, landslide ako. Landslide ako doon. Wala, hindi sila sumunod dito kay --- oo totoo. *[applause]*

Ako, dito inilibing. Nag-crash ako dito, hindi ako nag-landslide. But anyway, I said, I work for all Filipinos. I love you all. Kasi may naniwala sa akin. *[applause]* And even during the meeting, 'yung nandito ako, karami kayang tao.

But for just listening to me, I'm grateful. At least I had --- you shared some ideas with me and you knew what was coming sa promises ko. I never made any grand promise.

I never mentioned 'yung Build, Build, Build because I was not sure about the attitude of China. It was only when 'yung in order (order) ko na 23 rifles, M16s sa Amerika, inistop (stop) nila during a congressional hearing because sabi nila na sobra-sobra daw ang baril natin. Hindi na lang ako nag-ano. That started my disappointment with the Americans na 'yung --- at the time when I needed it most, I went to Russia and China and they gave me libre, ibinigay nila sa akin. And I'd like to address the Filipino people that to this day, ni isang toothpick wala silang hiningi sa akin. Buti malaman ninyo. *[applause]*

Raffy Alunan is one of the strategists. Talagang ano ito --- national security expert. But I don't know. Wala kayong talo. Kung ikumpara mo, Alejano, Diokno, Hilbay, Macalintal.

They will not even come to a flick of a finger sa --- wala, hindi nga ka... They cannot compare with Alunan. Sayang kung pawalaan natin. Get him to the Senate. And sabihin ko sa inyo, we will be having one of the most talented

gray matter between the ears diyan sa Senado. *[applause]* Raffy Alunan, inyo talaga 'to.

Sonny Angara, well, hindi ko na kailangan. Sonny Angara is not here but he's a tax expert. He takes care of our money and about the only thing that I like about Angara is he can afford really to criticize me.

And he criticizes me and I welcome it. I never took it against me. Wala akong inano kay Sonny --- bilib ako. 'Yung basta tama lang, huwag lang 'yang binastos. Angara is an asset. Huwag ninyong pakawalan kagaya ng tatay.

Congressman Pia Cayetano, well wala dito pero siya 'yung nagbigay sa inyo ng 100 days extra sa maternity leave ninyong mga babae, pati may sweldo pa. *[applause]*

'Yang dalawang Cayetano na 'yan, seasoned legislators 'yan and maybe one of them should be president someday and of one day.

JV Ejercito. Oh matagal naman 'yan. Hindi ko naman kailangan sabihin na mabait, walang bisyo. Ito also binibira ako nito. Nababasa niyo sa newspaper. But he criticizes the offices, mga departamento. Mahusay 'to, JV Ejercito.

Sunod, Imee Marcos. Ah talagang... *[applause]* From congressman, governor to all.

Isa pa na parang nanay talaga natin and I would be very sad kung hindi siya dadating uli. Mahusay talaga na legislator and always, lahat 'yan lalo ng agriculture. She keeps on watching the funds sa agriculture na talagang magamit sa husto. And she criticizes and that's good and I like her. Both husband and wife have dedicated their lives sa public service, Cynthia Villar. *[applause]*

Tapos, let me talk about Mangudadatu. Bakit tingin ko mas... *[applause]* Bakit tingin ko mas importante siya? Alam mo itong Mindanao is ruled by a feudal system. It is not of the choice by people because feudal kasi is something which is really a controlled society.

Pero itong sa Mindanao, for as long as they are Moro and Muslims, it is really a feudal thing. Because that is the command of the Qur'an. May hierarchy talaga 'yan and it's commanded by the Qur'an.

So they have --- 'yon ang relihiyon nila. Iyon ang Constitution nila. Dapat 'yung Constitution natin must not run afoul with the Qur'an. Otherwise, we will have a big headache there.

Pero itong mga Mangudadatu, ito 'yung mga pamilya --- you have heard them, mga Sinsuat, Ampatuan. Ito 'yung pamilya who stayed loyal to the government almost until --- until if you can remember since... Hindi ito lumaban ng gobyerno.

Talagang nakisama sila sa mga Kristiyanos. At kung ano 'yung mga a brewing trouble war, sila 'yung nagpapakalma, nagpapamasahe sa mga tao nila. And in the so many instances that they interfered or interdict the small wars there, namasahe natin and karamihan naging maayos.

Kung magsabi ka lang they have saved maybe 50,000 lives upon their intervention, meron, na hindi natuloy 'yung giyera dahil pati sila --- mismo sabihin nila, "Dito na lang tayo sa gobyerno."

At kung ikumparar mo itong saving lives, dito sa Alejano, Aquino, Diokno. 'Yan ang hindi nila alam ang contribution ng Moro. Isipin ninyo ang Mindanao, Moro, pati Kristiyanos, pati Lumad. Kung hindi natin maayos 'yan, we will never be at peace and we can never be one Philippines where you can go to the forners --- four corners of our country to enjoy.

Iyan 'yan sila ang nagbigay ng contribution. So ako nakikiusap ako, not because Moro ako but because ang totoo. Ako, ako naman I consider --- ang tatay ko decided for us.

Sabi niya mag-Kristiyano so we are --- ako Christian. Pero hindi na ako Katoliko but I believe in God, sigurado 'yan. More than anybody sa inyo, ako ang... 'Yan ang nagbibigay sa akin ng... Sabi, "Huwag kang magpunta diyan kay maraming NPA. Huwag ka magpunta ng Jolo."

Ako basta magsabi, bahala na ang Diyos. If he decides that I go now, today, then that is my time. Ang mga --- kayong mga Katoliko. I would always advise you to read a passage in the Bible. It's found in Ecclesiastes 3. And the caption is titled, for every season --- or everything there's always a time under the sun.

Ako 'yan talaga ang... Election? Wala akong worry. 'Pag sinabi ng --- you know, at the time you'll be --- presidency, cut 'yan si Duterte ganun. Mayabang, sige lang p***** j**. Pero may panahon rin na babagsak ako.

And I would go back to being a civilian and be humble. Wala na akong karapatan magmura-mura diyan kasi it's not my burden anymore. Hindi ko na karga 'yung ano. Iyan ang ano.

Remember that, there's always a time for plenty and a time for want. A time to be moneyed and maybe by a feat of history, you'd become poor. Ayan karamihan na dumaan, sikat sila tapos laos. Ang masakit diyan, some are not even being --- their presence are not minded by anybody. 'Yung mga unpopular na ano.

Ako, I don't know how --- baka patayin ako nitong mga p***** j**** durugista na ito. But they are all invited to try. Pero huwag lang ako ano --- huwag lang ako magluhod. Hindi talaga ako luluhod.

Kung hindi na ako mayor, kung gusto mo ng away puntahan mo ako sa bahay, maski natulog ako, sabihin mo, "Gisingin mo 'yang p***** j**** Duterte na 'yan kay magbarilan kami." Pagbigyan kita.

Kaya nga ako nagpa-practice eh. Eh totoo, karami ko kayang baril. Ayaw ko lang mamatay. Kawawa. Ayaw ko 'yang --- not me. I will never beg for anything na ginawa ko dito.

Sasabihin ko, "Pasensya na, napilitan lang ako." No. Kung magsabi sila, "Ikaw panahon mo, abusado ka, maraming..." Totoo 'yan. P***** j** mo. Sige, tayo. Dagdagan natin para...

Eh buhay mo idagdag mo o akin? Karaming daldal. So nasabi ko na ba lahat? Ang nagrami dito ang yabang ko man.

Anyway, kasi hindi man tayo nagkausap nang matagal uli. But I said, hindi ako ganun na natalo ako, mag-snob-snob ako. Lalo tuloy akong pupunta nang pupunta. You know...

And alam mo 'yang anak ko, baka ma-ano kayo. I will advise her to lay off. Pero if I know Inday, hindi 'yan tatakbo ng presidente. Wise masyado 'yan si Inday. She just want to shake the tree. Ganunin lang niya ba para maglabasan 'yung --- mahulog 'yung mga hinog, 'yung hilaw magpaiwan.

Shaking the tree and getting rid of the dry leaves and everything. Ako ayaw kong payagan na... Kung ako tanungin mo, hindi ako papayag na tatakbo.

Alam mo, sa totoo lang, I apologize for saying this. It does not pay. Pagod mo? And the things that you have done and the things that you have to endure because you are there.

Maski anong klaseng insulto, anong paninira. Alam mo naman 'yan hindi 'yan totoo. But I will have my answer one of these days, hintay lang kayo. Sa tamang panahon, 'ika nga nila.

And I would like to thank you for not forgetting our congressman, Leonardia or Leonardia and of course the... *[applause]* Si isa... I am...

[Ikaw, sir ano ka? Tatakbo ka ng congressman? Kayong dalawa? Hindi, ilang district ba? Ah, mag-away kayo? Ah kaya nga. But who's running for congressman? Ah iwan ka mayor? Ah wala, kung mayor, walang ibang mahusay, ikaw. P***** i**.] [applause]

P***** i** kung ako ang binigyan ng bungot na ganun. *[laughter]* Ewan ko lang. Hindi ko lang masabi pero imaginin (imagine) mo na lang. *[laughter]*

Way man ko nga --- ga-promise sa inyo nga --- pero it will be put to good use. Kung hindi pang-palinis, pang-paligaya. *[laughter]* Mag-usap nga tayo. Nagpatubo kaya ako ng bungot noon, manipis ang y***. Tinanggal ko na

lang. Nung piskal ako, may ano ako pero sabi ng asawa ko, "Lalo kang pumangit niyan." *[laughter]*

Totoo. Pero 'yung --- kung ako ang binigyan ng Diyos na ganun. Tsk. *[laughter and cheers]* 'Yang sigaw mo na 'yan, kung may bungot ako ganun... Doblado. Marinig sa Iloilo 'yang... Oo. Bigaon siyang babae. *[laughter]*

Maraming salamat.

Sino 'yan siya? Nakalimutan ko itong si Bong pati si --- well of course si Pimentel no need. He is the epitome of prinsipyo na tao. He has got... He has got the... *[applause]* Saludo talaga ako sa taong may prinsipyo. Hindi ko na kailangan anuhin. Tapos sino pang isa? Ah si Bato. Ah wala --- si Bato na-mention ko.

Bato wala kasi... Ang listahan kasi ninyo naputol. *[Oo, pero saang page 'yan?]* Sige lang. Maya ko na lang kayo i-punish. Ito Navy ito. Annapolis ito ha. Ito 'yung nagapa-drive sa aking Pangulo na ship. Siya 'yung kapitan ko. Pero noong inakyat ko 'yung Pangulo, diyan lang sa pantalan, atras-abante, atras-abante. *[laughter]* Mahina na kasi. Luma na. Ayaw kong gamitin. Pero ito si Chinna. Intsik. Chinna ang pangalan niyan. Graduate ng Annapolis 'yan.

Itong isa, huwag kang magtago diyan. Ito si Sofia pulis ito, kapitan. *[applause]*

'Yung isang maganda doon, hain na man 'yon? Taga atin ba 'yan? Ah huwag ka magsige-display diyan. Pati ikaw madali ka. *[laughter]* Sino ba 'yung isa, Bong? Wala na?

You know Bato is... Ito ha, ito si Bong actually ang nangyari nito naglalaro ng basketball si Bong pati itong si Bato. Magkaano 'yan sila eh, siyempre gobyerno. Ang aking aide tinyente. Bata pa. Naglalaro sila ng basketball. Pagpasa ni Bato, bola, pagsalo ng --- pagsalo sang bola ng aide ko natumba, kag --- namatay, diretso.

So sa ospital... Nasanay ako ng --- sanay man ako na may aide mag-ano, maggawa para sa akin. So 'yun mang aide ko namatay. Sabi ko sinong mag

ano? Sabi ni Bong siya na lang daw in the meantime maghanap ako ng... He coasted along with me for 21 years.

Alam mo sa totoo lang, tanungin mo 'yung mga military magpunta ako sa bukid magdala ako ng pera. Alam mo kailangan doon pera eh. Mga pambili sa probinsya kung ano. Alam mo kunin ni Bong 'yan sa gabi, dalhin niya 'yan. Never, never... Noong Presi --- noong Presidente na ako o mayor pa ako.

Kung magsabi ka lang dumaan sa kamay ni Bong mga about 50 billion meron. Pero ni singko sentimos talagang... Ito si Bong Batangueño 'to. Tesoro, itong Tesoro na barong. 'Yan, 'yan ang pamilya niya. Ang ugali talaga nito Batangueño. Ang tatay niya.... Pero Mindanao, Bisaya kasi doon na lumaki.

But La Salle graduate ito at mahusay. Ang tingin lang kasi nila --- minamaliit lang nila, akala nila sino-sino lang na 'yung pa-aide-aide lang diyan. Hindi nila alam na isa ito sa mga mason ang ano nito pamilya, lahat. And they own the biggest printing press sa Mindanao --- in Mindanao --- 'yang Tesoro Printing Press. If you go to Mindanao, 'yung University of Mindanao 'yung sa likod diyan halos isang half of the block --- bloke sa siyudad --- 'yon 'yung kanila. At very honest. Mahusay, mahusay ito si Bong. Ang bilis pa ng utak niyan.

Alam mo magkwenta ito si Bong hanggang ngayon ulo lang. Ang anak nito, sa La Salle rin ngayon, Manila, valedictorian. Ang anak niya na babae salutatorian. *[applause]* Siya wala. Pero bugoy rin kasi eh. Pero ito si Bong magkwenta ito ng --- mag-plus or minus percentage, dito lang, ibigay --- ibigay sa iyo.

Hindi 'yan siya magkwenta-kwenta ng ganun. "Bong, ilang porsyento? Bong, ilang ganon? I-times." Ibigay sa'yo kaagad. 'Yon ang nakuha niya sa pagka Chinese. Bright sa math and honest, very honest. *[applause]* At gustong magtrabaho. Oh 'di sige.

Alam mo kasi kung sino nagpa --- nag... Ma-senador na man talaga ito kung... Unless there --- you'll have a bad break. Alam mo sinong nag-ano nito? Nandiyan man kayo noon. 'Yung Navy nagbibili ng 'yung barko, frigate.

Tapos pumunta ang Koreano kasi sabi ko lahat ng gustong mag-reklamo ng --- maski kayo makadiretso kayo sa akin kung corruption ng opisyal. Ang sinabi ko sa inyo noon if it is a case of corruption, dumiretso kayo sa akin. Pumunta kayo ng Malacañan, makinig ako at ipatawag ko 'yang p***** i***** 'yan. Ginawa ko na 'yan. Karami ko na kayang sinipa diyan. Ang undersecretary mismo sinipa ko sa mukha.

'Yan, 'yang mga PSG ngayon lang 'yan sila nakakita ng Presidente talaga nangbubugbog, nananampal. Eh hindi man nila nakita siguro 'yan kay Gloria pati kay... Eh dito sa akin buto ka talaga. Ah basta magsumbong kayo. You can go to Malacañan.

'Pag hiningian kayo nang malalaki, tatawag kayo. Tawag kayo sa kay --- si Congressman pati si... Tawag kayo. Sabihin ninyo na, "We want --- I want to talk to Duterte." Or... Sino nga 'yon? Ah 'yan taga-Bacolod man 'yan si ano. Sayaw-sayaw raba diyan. Wala pang sayaw. Si Jasmin. *[applause]*

Magpunta lang kayo, tawagan niyo. Sinabi ninyo. 'Yung mga corruption 'yung hiningian kayo, BIR ganon, dito kayo sa akin kasi hanggang ngayon meron eh sa BIR. Napaka-istikto na kasi ng 'yang boss diyan.

'Yang boss diyan kasama ko sa dormitoryo. Si Dulay. Ilocano 'yan, taga-Baguio. Ka-roommate niya si Bello. Secretary Bello, Ilocano rin. Ang kasama ko sa aking kwarto si Yasay. Ilonggo 'yon. Kaya 'yon ang samahan namin.

So basta corruption diretso kayo sa akin. Kung hindi, mayroong 8888. Itawag ninyo. Ako ang bahala. Isabi ninyo 'yung pangalan kung sinong director o sinong agent, o sinong police. Sabihin mo, "Hiningian ako nitong si..." 'Pag ganon ang ano mo, padalhan kita ng ticket. Ipatawag ko kung sinong tao na 'yon at doon sa Malacañan.

Sabi ko promise 'yan. Kayong mga sundalo diyan sila nakita ng sampal pati sipa. Eh ganon talaga eh. Ayaw mag... Hindi mag --- it does not come across, corruption. Basta lang bahala na --- despite the jeopardy of being caught.

Pero... Kaya ito si Bong maasahan ninyo 'yan. Kayong mga ano. All you have to do is go to him and he will make a speech there and expose everything.

Ito namang si Bato, Bato is fundamentally honest. I'm using the word "fundamentally" kasi itong mga pulis tumatanggap talaga 'to. 'Yang --- alam mo na pulis na 'yung Christmas magpadala ng lechon karamihan 'yan mga Intsik, 'yan padala ng mga gifts, ganon. Tinatanggap nila 'yan.

Sila hindi pero ang mga tao nila maawa naman sila. Magpadala ng lechon Christmas Eve, oh tatanggapin nila 'yan. So anyway it's not really as clean as you want it to be because it cannot be that way. Pero ito si Bato kung sabihin mo maghingi sa mga Chinese nasa droga...

At may I add lahat ng pulis sa 43 years ko pagka mayor, lahat doon matino ang na-assign. [*applause*] Simple lang ang message ko. Ito si Bato dumating ito fiscal pa ako. Kaka-graduate lang sa PMA. Kaa-assign lang sa Davao. Fiscal ako so 'yung mga kaso nila --- pulis eh. Kinuha niya akong ninong and magtu-tour 'yan sila, but most of the time Davao ang assignment niya. Kaya kilala ko talaga 'to.

Ang pangalan niya Bato kasi 'yung lugar nila ang pangalan --- barangay nila Barangay Bato kaya naging Bato ito. Tootoo. 'Yan ang ano niya. Pero honest talaga 'yan. Lahat 'yan sila sinabihan ko talaga. Makapag... P***** i**, dito sa Davao basta sa panahon ko, eh fiscal ako eh, nagtuturo ako doon sa academy sa pulis kasi maaga ako nag-asawa, pagka pasar ko sa bar tinanan ko na agad 'yan si Zimmerman.

So maaga akong nagka-anak kay Pulong, I had to --- as a fiscal nagtuturo ako ng --- sa Police Academy. Kaya kilala ko sila. Ang warning ko talaga sa kanila, "P***** i** 'pag hindi tayo nagkaintindihan dito, barilan talaga tayo." Sigurado 'yan. Sabi ko sa warning ko.

Kaya lahat dumaan... Si Cuy, si --- 'yung BID, sa Immigration, si Morente, si Sid Lapeña. 'Yan na ano lang siya nung sa Customs na hindi niya talaga kapa-kapa eh.

Kaya ako sabi nila hindi daw mahinto talaga itong Customs maski sinong administration. Ah ako sabi, "ganun ba?" Inilagay ko army. Ang order ko kay Jagger, General Guerrero, na 'pag may nakita ka diyan nag-smuggling, barilin mo, patayin mo talaga. Gusto ko makita 'yang mga nagnanakaw diyan patay.

Sige, hindi niyo mahinto? Tignan natin. Oh 'yang mga army, sige. Talagang... Eh army 'pag inutusan mo ganun, ganun talaga 'yan. Sabi ko ganun. 'Pag may mag-smuggling, hindi magpara o ano, barilin mo, patayin mo. Tignan natin kung hindi matapos itong corruption.

Kaya itong si Bato, nambubugbog ito ng pulis. Kasi ako binubugbog ko eh. Alam nila 'yan pagdating sa akin sigurado 'yan, bugbog 'yan. Magsabi ang asawa, "Mayor..." "Bakit?" "'Yan sinuntok ako sa ano, ito oh basag. Ito, dito, sinipa ako. Ito, dito." Pakita pa 'yung... "Ah, 'wag na, 'wag na." "Oo, sir dito." "Meron pa akong sakit dito."

"Sinong nagbugbog sa iyo?" "Pulis, mayor. Salbahe talaga 'yan. 'Yung sweldo niya isabong pa." "Naga-inom?" "Naga-inom ngayon sa bahay." Kaya 'yang mga pulis ganyan 'yan. Pagka day off pasyal 'yan sila, hala pasyal. Punta ng sabungan. Doon sa kabit nila. T*** i** 'yan 'yang mga 'yan... Hmp. *[laughter]* Ganun.

Pagdating nung sa duty na nila, ayan trabaho na. Tapos patrol ilagay doon sa isang kanto 'yung --- medyo madilim, iatras 'yang p***** i***** pulis 'yang Mahindra, matulog 'yan. Krrrrkkk... *[laughter]*

Doon sa Davao makita ka ni Inday, p***** i**, hampasin niya 'yung... Nanghahampas 'yon. Ganyan man 'yan sila. Kay day off, hindi man matulog. Kaya karamihan diyan...

Ako ha, prangka, kayong mga pulis, p***** j** kayo, [laughter] prangkahan ko kayo, totoo lang. Malapit ako sa pulis kasi nga ang tatay ko governor eh. Eh siyempre araw-araw diyan may mga --- may mga pulis mamatay, sa totoo lang. Sa lima na pulis mamatay, apat niyan dalawa ang asawa. [laughter] Kaya 'tong mga 'to... Mmmm. Hindi ko 'yan sila pina-parking.

Kaya tingnan mo 'yang pulis, mayor, mag-parking 'yan diyan sa mga disco. 'Yan ang --- 'yan ang mga y*** doon --- imbes mag-patrol, doon sa mga disco malayo konti. Tapos pasok na 'yan sila doon. Kung sino 'yung pinaka maganda, either gangster o pulis ang... Oo.

Tapos 'pag punerarya --- 'pag libing na... "Sino 'yang isa?" "Pamilya man daw rin 'yan, sir." T*** j** talaga 'tong... Magpunta 'yan dito, magbugbog pa. Kayo bantay kayo sa akin, hindi ko kayo palusutin. Magsabi 'yan... Sige iyak. "Patayin mo 'yan siya, mayor, patayin mo."

Sabihin ko kay Bong, "P***** j**, ngayon na." Kasi makita ko kasi puro pasa, "Ngayon na. Pahanap mo sa chief of police kung sino, saan 'yang demonyo na 'yan." Pagdating doon tawagin ko, "halika". Kasi pagdating doon 'yung mga security kukunin 'yung baril. 'Di, meron akong sa --- comfort room merong stockpile ng lagyan ng mga papel, parang stockroom.

Tawagin ko siya. "Halika. Ang unang --- anong unang ginawa sa'yo?" "Sinampal ako mayor." "P***** j** ka." Sampalin ko rin 'yan. Pagg. "Dito sinapi ako ganito..." "T*** j** ka." [laughter] Sipa pa ako. "Aray mayor. Aguroy." "Aguroy, aguroy. Y*** ka. Aguroy. Dagdagan ko pa 'yan." Tapos, "Dito. 'Yan mayor, diyan. Suntok man 'yan." "P***** j** ka." "Mayor. Masakit." "Pasakit-sakit ka lang l**** ka barilin kita dito ngayon."

Eh tapos kung masarapan na ako kay ang nanay ko ganun eh, kung magpalo ayaw nang maghinto. Kaya istrikto ako sa bata ngayon. Nung na-mayor ako basta 'yang magbugbog ka ng anak mo, ako mismo ang pumupunta. Kasi ang nanay ko ganun eh, at nakuha ko.

Pero mabuti't na lang hindi bata, karamihan 'yan mga pulis. P***** j** ka. Sipa, suntok. Tapos minsan matamaan sa mukha gumaganun na. Magsabi naman 'yung asawa, "Mayor, tama na." [laughter] "P***** j**, akala ko gusto kang patayin nitong..." "Wag mayor, 'wag mayor. Eh 'yan ang tatay

ng mga anak ko eh." "Ibig mong sabihin mahal mo?" "Natural mayor maski sino basta asawa." *[laughter]*

Gara pang pulis. P***** j***** 'yan. 'Yan ang mga tao ni Dela Rosa. Sino pa bang wala dito? *[Okay na.]* Nadagdagan tuloy ang istorya. *[laughter]* Ngayon alam na ninyo 'yang pulis. Alam mo, mayor, bugbugin mo, tignan mo 'pag hindi magtino 'yan. *[laughter]* Eh 'yung maglasing-lasing, bantay ka.

Basta 'yan, 'pag Linggo nandoon lahat sa sabungan ang mga y***. *[laughter]* Okay.

Pero mahal ko man ito sila, alam man nila 'yan. Basta trabaho lang. *[applause]* Marami na kaya akong pulis namatay, sa totoo lang.

Kaya init ako diyan sa human rights. Magsabi ka lang isang libo na pulis patay ko, meron, diyan sa droga. Pinapatay talaga. Kaya pinupuntahan ko talaga 'yan sila, mga hero. Kaya lang itong --- hindi naman lahat, hindi naman lahat. Pero may mga bugoy talaga na pulis na...

'Yang ayaw ko 'yung magbugbog ng asawa. Lasing tapos magbugbog ng asawa hindi pa mag... Ah, sigurado. Shoot. Pero kung sa trabaho? Ah walang problema 'tong mga 'to. Talagang kinakapotehan ko.

Pero alam mo kailangan mo ng... Kasi kung hindi mo ganunin ang mga asawa kolatado. Sweldo dapat... Si Leo pala 'yung --- naalaala ko na. 'Yung minura ni governor. Alam mo governor, pulitika lang naman 'yan, you do not have to do that. Maski ako. Sa Davao, wala. Never did.

Ako sa Davao tanungin mo lahat ng pulis na-assign, maski dito meron 'yan din, pagka eleksyon hindi ako pumupunta ng istasyon. Months before hindi na ako pumapasok ng kampo. Just to be fair.

Tsaka hindi ako 'yang magalit sa ano. Free choice. 'Yan lang rin ang hingiin ko sa inyo, hayaan ninyo ang tao. Kung sinong gusto niya. Kung wala kayong nagustuhan rito, okay lang.

But never, never 'yung intimidate because the essence of democracy is the right to dissent. 'Pag walang right to dissent, hindi ka maka-dissent, there is

no democracy. That's the only one there. The right to dissent. Remove that and you do not have a democracy.

Maraming salamat again. *[applause]*

--- END ---